PROIECT DE LECȚIE

Ciocan Elisabeta
Liceul Teologic Adventist, Liceul Tehnologic Auto Craiova

Disciplina: Geografie
Clasa: a VI-a
Unitatea de învăţare: Antroposfera - omul şi activităţile umane
Subiectul lecţiei: Populaţia Terrei: evoluţia numerică, răspândirea geografică, diversitatea umană, mobilitatea teritorială
Timp alocat: 50 minute
Tipul lecţiei: mixtă
Principii didactice:

- Principiul accesibilităţii cunoştinţelor, priceperilor şi deprinderilor;
- Principiul sistematizării şi continuităţii în învăţare;
- Principiul participării active şi conştiente a elevului în activitatea de predare, învăţare, evaluare;
- Principiul însușirii temeinice a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor.

Competenţe generale:
1. Prezentarea realităţii geografice, utilizând mijloace şi limbaje specifice;
2. Raportarea realităţii geografice spaţiale şi temporale la reprezentări cartografice;
3. Studierea spaţiului geografic, realizând conexiuni cu informaţii dobândite la alte discipline şcolare;
4. Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educaţiei permanente şi pentru viaţa cotidiană.

Competenţe specifice:
1.1. Precizarea prin cuvinte proprii a sensului termenilor geografici;
2.3. Utilizarea informaţiilor oferite de suporturile cartografice, grafice şi alte materiale vizuale în contexte/situaţii diferite;
3.1. Utilizarea informaţiilor cu caracter geografic obţinute cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS şi al elementelor din matematică şi ştiinţe;
4.1. Construirea unui demers investigativ dirijat.

Competenţe derivate:

a) de cunoaștere:

- ✓ Definirea termenilor geografici: *natalitate, mortalitate, bilanț demografic natural, densitatea populaţiei, migrație, emigranți, imigranți;*
- ✓ Identificarea factorilor care au influențat evoluția numerică a populației Terrei utilizând informațiile oferite de suporturi cartografice, grafice, imagini;
- ✓ Numirea a patru factori care au favorizat răspândirea geografică a populației Terrei folosind materialele vizuale;

b) de înțelegere:

- ✓ Relatarea a două cauze ale fenomenului de migrație;
- ✓ Exprimarea opiniei personale cu privire la numărul mare de emigranți din România;

c) de analiză:

- ✓ Analizarea problemelor demografice cu care se confruntă continentele: cel mai populat continent, continentul cu cel mai mic număr de locuitori, densitatea mică a populției din unele continente, migrația etc.

d) de aplicare:

- ✓ Calcularea bilanțului demografic natural și a densității populației;

Strategii didactice: explicativ-demonstrativă, euristică;

Metode şi procedee/ resurse procedurale: observaţia, explicaţia, demonstrația, conversaţia euristică, lucrul cu harta, lucrul cu manualul, comparaţia, jocul didactic;
Mijloace de învățământ/ resurse materiale: manualul, Harta politică a Lumii, atlasul geografic general, fișe de lucru, fișe de evaluare;
Organizarea activităţii: individuală, frontală, pe grupe;
Relații interdisciplinare:
- Istorie;
- Matematică;
- TIC;

Evaluarea:
- continuă (pe parcursul lecţiei, pentru asigurarea permanentă a feedback-ului);
- prin fişe de evaluare, la finalul lecţiei;

Nivelul clasei/ condiții prealabile: bun (corespunde nivelului programei şcolare);
Loc de desfăşurare: sala de clasă/ cabinetul de geografie;
Bibliografie:

● Fiscuțean, Cornelia, Mihaela, Fiscuțean, D., Mihai, C., Popa, Ionela, 2018, *Geografie, manual pentru clasa a VI-a,* Editura Didactică și Pedagogică, București;
● Mândruț, O., 2021, *Competențe în învățarea geografiei. Ghid metodologic*, Editura Corint, București;
● Mândruț, O., Dan, Steluța, 2014, *Didactica geografiei. O abordare actuală,* Editura Corint Educațional, București;
*** Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educaţiei naţionale nr. 3393 / 28.02.2017, *Programa şcolară pentru disciplina GEOGRAFIE, Clasele a V-a – a VIII-a*, Bucureşti, 2017;

CONȚINUT INFORMATIV
Populaţia Terrei

a) Evoluţia numerică

În prezent, pe Terra, sunt peste *7,8 miliarde* de oameni.

Primul miliard de locuitori a fost înregistrat în anul 1804 iar al șaptelea în anul 2012.

De-a lungul timpului, această creștere numerică a populației a fost influențată de o serie de *factori*:
- dezvoltarea medicinei (descoperirea antibioticelor, vaccinurilor, existența unităților sanitare dotate cu aparatură medicală, nivelul de pregătire al cadrelor medicale);
- lipsa unor conflicte militare pe un teritoriu extins;
- creșterea calității vieții și a duratei de viață;
- natalitatea ridicată și mortalitatea scăzută.

Natalitatea reprezintă numărul de născuți vii raportat la o mie de locuitori pe an.

Mortalitatea indică numărul de decese la o mie de locuitori pe an, pe un anumit teritoriu.

Diferența dintre natalitate și mortalitate reprezintă *bilanțul demografic natural* al populației și se calculează după formula:

Bn = N – M

Bn – bilanțul demografic natural

N – natalitate

M – mortalitate

Exercițiu:

"Într-un stat natalitatea este de 12‰ iar mortalitatea de 10 ‰. Cât este bilanțul demografic natural al populației?

În statul respectiv sunt mai mulți sau mai puțini locuitori comparativ cu anul anterior?"

Bn = N – M

Bn = 12 – 10 = 2‰

Se înregistrează o creștere numerică a populației, având valori pozitive.

b) Răspândirea geografică

Oamenii nu se găsesc în număr egal pe Terra. În unele locuri sunt mai mulți în altele mai puțini.

Factorii care influențează răspândirea populației pe Terra sunt:

- naturali: relieful (la munte densitatea populației este mai mică, la câmpie mai mare), clima (în regiunile cu temperaturi negative și în zonele cu temperaturi foarte mari locuiesc puțini oameni), vegetația (în deșerturi condițiile de viață sunt mai grele și oamenii nu s-au adaptat foarte ușor), solurile (în regiunile cu soluri fertile, favorabile practicării agriculturii, densitatea populației este mai mare), prezenţa apelor curgătoare şi subterane (oamenii au nevoie de apă potabilă), resursele subsolului, deschiderea la mări și oceane (favorizează practicarea pescuitului, transportului naval, turismului litoral, comerțului).
- demografici: natalitatea, mortalitatea, migrațiile;
- istorici: vechimea și continuitatea unor așezări;
- politici: războaiele;
- socio-economici: calitatea vieții, locurile de muncă, dezvoltarea economică;

culturali: tradițiile, religia;

- urbanizarea: în regiunile urbane densitatea populației este mai mare decât în cele rurale.

Această răspândire geografică a populației se numește *densitate* și se calculează după formula:

$D = P/S$ (loc./km²)

Exercițiu:

"Dacă într-un stat sunt 18 milioane locuitori și statul are o suprafață de 200 000 km², cât este densitatea medie a populației?"

$D = P/S$

$D = 18\,000\,000 / 200\,000$

$D = 90$ loc./km²

c) Diversitatea umană

Populației Terrei se deosebește după religie, limba vorbită și vârstă.

d) Mobilitatea teritorială

Oamenii se deplasează dintr-un stat în altul și dintr-un continent în altul fenomen denumit *migrație*.

Cei care își părăsesc țara se numesc *emigranți* iar cei care vin într-un stat se numesc *imigranți*.

Migrațiile sunt determinate de mai multe cauze: locuri de muncă, studii, sistem sanitar mai dezvoltat, războaie etc.

DESFĂŞURAREA LECŢIEI

Dozare	***Momentele lecţiei***	***Activitatea de predare - învăţare***		***Situații de învățare***	***C. S.***
		Activitatea profesorului	*Activitatea elevilor*		
1'	Organizarea activităţii.	Salută elevii. Îi numește conform ordinei din catalog și notează absenții.	Pregătesc manualele, caietele de geografie și atlasele geografice. Au fost anunțați că pot folosi telefonul mobil cu acces la internet.		

10'	Reactualizarea cunoştinţelor din lecţia anterioară "*Aplicații practice. Exerciții de apreciere a distanțelor și suprafețelor pe suporturi cartografice clasice și/sau digitale*".	Propune elevilor rezolvarea unor exerciții: 1. Dorești să mergi în vizită la verișorul tău cu bicicleta. Cum calculezi distanța dintre orașul în care locuiești (Craiova) și orașul în care te deplasezi (Filiași) cu ajutorul unei hărți cu scara 1: 200 000 știind că, pe hartă, aceasta măsoară 18 cm? 2. Pentru a te verifica, folosește GPS-ul telefonului mobil.	Rezolvă problema: 1) Formula generală a scării este dată de proporția: ***d/D = 1/N*** în care: ***d*** - distanța de pe hartă; ***D*** – distanța corespunzătoare de pe teren; ***N*** – numitorul scării numerice. 18/D = 1/200 000 D = (18 x 200 000): 1 = 3 600 000 cm = 36 km 2) 36 km	Să calculeze distanțele folosind suporturi cartografice clasice. Să calculeze distanțele folosind GPS-ul (Global Positioning System).	2.3 3.1
2'	Captarea atenţiei. Trecerea la lecţia nouă.	Solicită elevilor să folosească telefonul mobil dotat cu internet pentru a deschide link-ul *https://www.worldometers.info* 	Elevii folosesc telefonul mobil și urmăresc cifrele care indică numărul de locuitori de pe Terra în prezent.		
1'	Anunțarea temei.	Scrie titlul lecției pe tablă „*Populaţia Terrei: evoluţia numerică, răspândirea geografică, diversitatea umană, mobilitatea teritorială*". Expune oral competențele vizate pe parcursul lecţiei.	Scriu titlul lecţiei în caiet.		

25'	Dirijarea învăţării şi dobândirea de noi cunoştinţe.	Explică elevilor că populația Terrei reprezintă numărul total de oameni care trăiesc pe Pământ într-un anumit moment. Atenționează elevii să observe graficul evoluției numerice a populației Terrei în perioada 1804-2024 din manual de la pagina 22. Solicită elevilor să identifice anii în care populația de pe Terra era de 1 md, 2 md, 3 md, 4 md, 5 md, 6 md, 7 md, precum și anul în care se presupune că va fi de 8 md. Propune elevilor să precizeze două cauze ale creșterii numărului de locuitori pe glob după anul 1960. Completează informațiile și notează ideile esențiale pe tablă. Definește termenii *natalitate, mortalitate, bilanț demografic natural.* Notează pe tablă formula de calcul și o problemă propusă spre rezolvare, în echipe: "Într-un stat natalitatea este de 12‰ iar mortalitatea de 10 ‰. Cât este bilanțul demografic natural al populației? În statul respectiv sunt mai mulți sau mai puțini locuitori comparativ cu anul anterior?" Explică elevilor faptul că oamenii nu se găsesc în număr egal pe Terra. În unele locuri sunt mai mulți în altele mai puțini. Solicită elevilor să analizeze imaginile și textul din manual de la pagina 23 și să exemplifice factori care influențează răspândirea populației pe Terra. Notează pe tablă ideile esențiale.	Ascultă cu atenție informațiile prezentate. Enumeră anii: 1804 1927 1960 1974 1987 1999 2012 2024 Analizează textul din manual și imaginile de la cerința "*Află*" (pag. 22) și răspund la întrebări. Sunt atenţi și notează în caiete. Rezolvă problema: Bn = N – M Bn = 12 – 10 = 2‰ Se înregistrează o creștere numerică a populației, având valori pozitive. Elevii sunt atenţi și notează în caiete. Citesc informațiile din manual, analizează imaginile și răspund la întrebările adresate de profesor. Sunt atenţi și notează în caiete.	Să identifice factorii care au influențat evoluția numerică a populației Terrei utilizând informa-țiile oferite de suporturi cartogra-fice, grafice, imagini; Să definească termenii geografici: *natalitate, mortali-tate, bilanț demogra-fic natural;* Să calculeze bilanțul demogra-fic natural al populației; Să numească patru factori care au favorizat răspândi-rea geogra-fică a populației Terrei folosind materia-	2.3 1.1 3.1 2.3

		Această răspândire geografică a populației se numește densitate și se calculează după formula: D = P/S (loc./km²) Dacă într-un stat sunt 18 milioane locuitori și statul are o suprafață de 200 000 km², cât este densitatea medie a populației? Propune elevilor să analizeze diagrama circulară din manual de la pagina 23 și să identifice cel mai populat continent. Explică faptul că Antarctida nu este permanent locuită, neexistând așezări omenești permanente ci doar stațiuni de cercetare. Propune elevilor să analizeze graficele și imaginile din manual de la pagina 24 pentru a identifica structura confesională a populației Terrei și structura pe grupe de vârstă. Explică elevilor că oamenii se deplasează dintr-un stat în altul și dintr-un continent în altul fenomen denumit *migrație*. Explică faptul că cei care își părăsesc țara se numesc *emigranți* iar cei care vin într-un stat se numesc *imigranți*. Solocită elevilor să argumenteze plecarea populației dintr-un teritoriu, luând ca exemplu România. Completează schema de pe tablă cu definiția și cauzele migrației.	Rezolvă problema: D = P/S D= 18000000/ 200000 D = 90 loc./km² Răspund la întrebări și localizează pe Harta politică a lumii fenomenele geografice studiate. Elevii sunt atenţi și notează în caiete. Analizează graficele și imaginile din manual și răspund la întrebările adresate de profesor. Elevii sunt atenţi și notează în caiete.	lele vizuale; Să calculeze densitatea populației; Să definească termenii geografici: *migrație, emigranți, imigranți;* Să relateze două cauze ale fenome-nului de migrație; Să exprime opinia personală cu privire la numărul mare de emigranți din România;	3.1 1.1 2.3 4.1
5`	Fixarea cunoştinţelor/ feedback-ul	Propune elevilor jocul "Pescuitul": - profesorul numește un elev	Răspund la întrebări.	Să analizeze proble-	4.1

		pentru a extrage dintr-un bol un bilețel sub formă de pește pe care este scrisă o întrebare; - elevul răspunde și numește un coleg pentru a extrage următorul bilețel; - numărul de bilețele este egal cu numărul elevilor din clasă.		mele demografice cu care se confruntă continentele: cel mai populat continent, continentul cu cel mai mic număr de locuitori, densitatea mică a populției din unele continente, migrația etc.	
5'	Evaluarea cunoştinţelor	Împarte fiecărui elev câte o fişă de evaluare, menţionând cerinţele şi punctajul acordat. Notează elevii în funcţie de răspunsurile primite.	Rezolvă fişa de evaluare. Ascultă argumentele profesorului cu privire la nota acordată.		
1'	Tema pentru acasă	Învățarea lecției utilizând manualul și alte surse auxiliare.			

ANEXA 1

Clasa ..... Data .....

Numele și prenumele .....

Fișă de evaluare

1. Analizați tabelul alăturat și calculați câți ani au trecut de la primul miliard de locuitori până la al doilea.

Dar de la al șaselea până la al șaptelea? **20 puncte**

Anul	Miliarde locuitori pe Terra
1804	1
1927	2
1960	3
1974	4
1987	5
1999	6
2012	7
2024	8

2. Scrieți doi factori care determină în prezent creșterea numerică a populației pe Pământ. **20 puncte**

3. Dacă într-un oraș natalitatea este de 10‰ iar mortalitatea de 9‰, cât este bilanțul demografic natural al populației? **5 puncte**

4. Scrieți o cauză care determină: **20 puncte**
- densitatea mică a populației în Groenlanda;
- densitatea mare a populației în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

5. Precizați cel puțin două religii ale populației Terrei. **20 puncte**

6. Menționați o cauză a emigrării oamenilor din România și un stat în care devin imigranți. **5 puncte**

Sursa: www.google.ro **Oficiu 10 puncte**

ANEXA 2

BAREM DE EVALUARE

1. Se acordă 10 p pentru fiecare răspuns corect, total 20 puncte:
(2 x 10p = 20 p)
Răspunsuri:
1927 – 1804 = 123 ani
2012 – 1999 = 13 ani

2. Se acordă 10 p pentru fiecare răspuns corect, total 20 puncte:
(2 x 10p = 20 p)
Variante de răspuns:
- *dezvoltarea medicinei (descoperirea antibioticelor, vaccinurilor, existența unităților sanitare dotate cu aparatură medicală, nivelul de pregătire al cadrelor medicale);*
- *lipsa unor conflicte militare pe un teritoriu extins;*
- *natalitatea ridicată.*
Notă: Se acceptă oricare altă formă de răspuns dacă are valoare de adevăr.

3. Se acordă 5 p pentru un răspuns corect, total 5 puncte:
(1 x 5p = 5 p)

Răspuns:
10 – 9 = 1‰

4. Se acordă 10 p pentru fiecare răspuns corect, total 20 puncte:
(2 x 10p = 20 p)
Variante de răspuns:
O cauză care determină:
- densitatea mică a populației în Groenlanda: *suprafața mare a teritoriului comparativ cu numărul de locuitori, prezența calotei glaciare, clima polară și subpolară, numărul mic de așezări, predominant rurale etc.;*
- densitatea mare a populației în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord: *numărul mare de locuitori, imigranții, dezvoltarea economică, relieful și clima favorabile, urbanizarea accentuată;*
Notă: Se acceptă oricare altă formă de răspuns dacă are valoare de adevăr.

5. Se acordă 10 p pentru fiecare răspuns corect, total 20 puncte:
(2 x 10p = 20 p)
Variante de răspuns:
- *creștini, musulmani, buduști, hinduși etc.*
Notă: Se acceptă oricare altă formă de răspuns dacă are valoare de adevăr.

6. **Se acordă 2,5 p pentru un răspuns corect, total 5 puncte:**
(2 x 2,5p = 5 p)
Variante de răspuns:
- *lipsa locurilor de muncă în România, pentru studii, pentru un sistem sanitar mai dezvoltat, pentru salarii mai mari etc.*
- *Italia, Germania, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Spania etc.*
Notă: Se acceptă oricare altă formă de răspuns dacă are valoare de adevăr.

Se acordă 10 puncte din oficiu.